

Tas Latweefchu draugs.

1838. 24 Merz.

12ta lappa.

Jauna sinna.

No Kuhjenes draudses, Widsemme. 28ta swetschu-mehnescha deenâ pehrnâjâ gaddâ sawu bihbeles saeschanu bijam swehtijufchi; un ne bija no ta laika gads pagahjis, kad atkal, prohti: 6ta swetschu-mehnescha deenâ, bijam kohpâ pilnâ basnizâ, Deewu teikt un flaweht par jaunnu Deewa wahrdu krahjumu un swehtibu. Lai mehs leelijamees eefsch ta Kunga spehka un schehlastibas: effam dabjuufchi isdallihst swehtus rakstus schinnis pehdigôs 11 mehneschôs wairak, ne kâ kahdâ zittâ gaddâ. Bijam lihds schim isdallijufchi 118 pilnigas bihbeles un 541 jaunnu testamenti; bet taggad no jauna effam isdallijufchi un wehl irraid isdallijamas 117 pilnigas bihbeles un 259 jaunus testamente. 4tu reisi draudse swehtija sawu bihbeles-saeschanu. Bija beedri scho gaddu no Wahzescheem 28, kas 28 rubl. 75 kap. sudr., no Latwefcheem 160, kas 55 rubl. 5 $\frac{1}{2}$ kap. sudr., tas irr: wiffi kohpâ 188, kas 83 rubl. 80 $\frac{1}{2}$ kap. sudr. bija samettufchi. Pamiffam bihbeles beedriba no bihbeles naudas un pahrdoh-tahm grahmatahm lihds schim irr eenehmufi 748 rubl. 33 $\frac{1}{2}$ kap. sudr. un buhs ar scho naudu draudsei eegahdajufi 235 leelas bihbeles un 800 jaunus testamente. Dauds un tok mas! Jo no ta laika, kad bihbeles beedriba swehtus rakstus par pufs naudu pahrdohd, tee laudis tik maktigi pehz bihbelehm dsennahs, kâ atkal fuinti un wairak, kas buhs nahkufchi bihbeles luhgt, tukfchi paliks. Wiffu to mehs dabjujam dsirdeht bihbeles deenâ no muhsu jaunaka mahzitaja, kas ar ridsan wehl mums stahstija, kâ tas bihbeles darbs pehrnâjâ gaddâ pee zittahm Latwefchu draudsehm isweizahs. Wezzakais mahzitaish bija eesahjis Deewa wahrdus ar altara luhgschanu. Walmeres pirmahs mahzitaish, par 1. Mohs. 47, 23 un 24. spreddiki fazzidams, parahdija, kâ mehs effam tee kalpi, kam tas Kungs 5 dakas no sawas semmes irr eemebrojis, lai 4 dakas paturram, bet to 5to winnam atdohdam, un kâ schi 5ta teefa effoht ta bihbeles nauda un wifs tas, kas zilwekeem Deewa wahrdeem par wairofchanu ja makfa, ja tee ne grihb Deewa preefshâ eekrist parraddôs un kaunâ. — Wahzescheem muhsu jaunakais mahzitaish pehz isstahstija, kâ bihbeles darbs labbi un brihnifchli isdohdahs wiffâs semmês, un Wellines ohtraish mahzitaish fazzija spreddiki par Mark. 4, 26—29. Bija swehtu preeku pilna deenina. Tik dauds Deewa wahrdu kalpi bija sanahkufchi mums leezibu doht no tahs weenas leetas, kas waijaga. Deews bija mums baggatt atkal lizzis sawus wahrdus fluddinaht. Bet no wiffem wahrdeem tee

mums wiffwairaf fkanneja aufis, ar fo Walmeres mahzitais muhs bija waizajis: "Zahda leela draudse: 8000 lassitaji! un 160 beedri ween! 8000 Samari-teri, fo tas Kungs zaur saweem wahrdeem jau no daschadahm fehrgahm un grehku fohdibahm irr schlihtstijis un 160 ween, kas irr atpakkal greesufchees, tam Kungam pateikt! Kur tad tee zitti irr palikkufchi?" — Teescham schee wahrdi mums fkanneja aufis un fkannehs aufis, kamehr mehs wiffi zaur ta Kunga schehlasti-bu par bihbeles beedreem un Deewa wahrdu mihtotajeem buhfm palikkufchi. To dohdi mums un wiffahm draudsehm, tu, muhsu schehlotais! Amen! — gm —

Sinna par to ehrschku stabbu, kas Uhr: Rihgâ pee leelas
Peterburgas, eelas redsams.

Beidsama puffe.

Pee teefas tas fanemts wihrs istahstija, ka winsch Sweedru semmê dsimnis, ka winna wahrds effoht Peter Andresen un ka winsch pats jau pehrnajâ seemâ no Stok-folmes us Rihgu atnahjis, bet sawas prezzes zaur leelu wehtru us juhvas pasau-dejis. — Turnu winsch effoht dshwojis, gaididams, woi Deews winnam atkal palih-dsehs, fo nopelnitees. — Diwi neddetas preeksch ta leela ugguns-grehka winsch sawâ leelâ firds noskumschanâ garx Daugawas mallu drufzin effoht pastaigajis un tur ar kahdu zittu fwefchu lungu satizzees, kas winnu wiffadi iswaizajis, kas schim faitoht un par fo tahds behdigs isskattohtees. Kad nu schim fwefcham kungam sawas behdas istahstijis, ka zaur wehtru us juhru par nabbagu wihru palizzis, tad tas pats effoht fazzijis: schis winnam gan gribboht palihdseht ahtri kluht par baggatu wihru, lai tik ween apnemmahs lihds ar scho eededsinahht Rihges pil-sfatu. Par to winsch dabbuschoht leelu maksu no Kreewu waldineeka un ja pa-rihoht Kreewu waldineeka deenesti eet, tad tas winnu tuhliht zefchoht par pol-kowniku pee sawa karaaspehka. — (Zobrihd Rihges pilsfats lihds ar wiffu Wid-semmi peederreja Sweedru fehnam, kas ar Kreewu semmes waldineeku eenaidâ bija). — Kad nu Andresen pahf scha zilweka wallodu wareen sabihjees, neneeka ne atbildeja, tad schis wiltigs kahrinatajais winnu ar it mihligeem un mihtsteem faldeem wahrdeem wehl jo wairaf pahrrunnajis un peespeedis, ir pat ar fwehtu rakstu wahrdeem winna prahtu apstulbojis un tik ilgi winnu willinajis, kamehr tad pehdigi wairs ne spehje pretti turretees, bet ar teelu fwehreschanu apnehmees, to pilsfatu treijâs weetâs eededsinahht "tik teescham, ka Deews lai teem palihdsoht un winna fwehts eewangeliums." — Tas tad nu Deewam schehl arri effoht pa-darrihts zaur ihpaschi sataisiteem skunstigeem ugguns pohdeem, fo tee papreeksch labbi isprohwejufchi, woi tee sawu ugguni lehti islaischoht un woi ta teefma weegli Ferrahs. — Weenu tahdu pohdu tee kalleja mahjâs pee Zahna basnijas us juntu usmettufchi, un to oht ru atkal us Dohmes-skohlas behnineem walkâ laidufchi, treschâ weetâ us worburgâ pats gan effoht gribbejis ugguni eelikt, bet atkal pats to nodsehsis.

Luhk', to tas Andresen par scho leelu ugguns-grehku eeksch Rihges pil-sfehtha pee teefas istahstija. — Un kad winsch nu scho sawu kahrinatajau skaidri nosihmejis un parahdijis, ka schis, wahrdâ Gabriel Frank, tas pirmajs bijis, kas

tahdu breefmigu grehku usdohmajis un wiinu tannî paschâ ar saweem wiltigeem wahrdeem eewihlis; tad arri tas pats Gabriel Frank tikke guhstihst un stiprâ zeetumâ eelifts.

Nu wehl ta ihstena stipra mekleschana prett abbeem launu-darritajeem pee teefas eefahzajs. — Gruhti bija teefai to ihstenu flaidru pateefibu atrast. — Jo Andrefens brihscham apleezinaja, brihscham atkal leedsajs, ka Frank wainigs effoht. Frank atkal fazzija, ka winsch to Andrefen ne pawissam ne pasihstohst un ka to tiklai teefas preekschâ pirmu reisi faredsejis. — Bet tee melli tikke schigli panahkti, jo swehrinati leezineeki isfazzija, ka tee tohs abbus launu-darritajus paschâs tannis abbejâs nelaines deenâs effoht redsejuschi us eelahm kohpâ eijohst un zittu ar zittu runnajohst, — atkal zitti leezineeki leezinaja, ka tee no wiina paschas muttes dsirdejuschi tohs wahrdu: "tas ugguns ne effoht no sewis pascha isfpruzzis, bet ar ihpaschu sinnu peelifts," — "pee scha weena ugguns-grehka tas gan ne palikfchoht;" — "winsch jau eelsch Moskawas par to dsirdejis, ka Nihges pilfsatu gribboht ar uggumi noflizinaht," — "kaut jelle taggad Kreewu walbineeks ar karra spehku atnahkti, jo nu winsch ar 3000 wihreem ween wissu pilfsatu warroht eenemt," un tà j. pr. Gan jau Frank wissadi grohsijajs, fazzidams "ka laikam tas wels wiina gihmi usnehmis un tà winnam tahdu nelaimi fataisijis," — bet nu winnam wehl dascha zitta wiltiba tikke parahdita no wiina pascheem wahrdeem. Jo zittam winsch bija stahstijis, ka winsch effoht kahds karra wirsneeks, atkal zittam, ka winsch effoht kohpmannis, un tomehr winsch ihsteni pehz pateefibas bija basnizas kunga dehis no Zwickawas eelsch Sakschu semmes, kas augstâs ffohlâs teefas sinnaschanâ ismahzihts, prett sawu paschu tehwu warren apgrehkojees, un tad no Sakschu semmes isdfihts, pa daschahm semmes mallahm, ir pa Jggauunu semmi, pa Widssemmi, tad pa Narwas un Moskawas teefu blandijees, kamehr winsch pehdigi us Widssemmi atpakkat nahjis un Nihges pilfsatâ sawu grehku darbu padarrijis. — Pahr wissu to wehl no Tehrpatas grahmata atnahze, kas stahstija, ka schis pats Frank preeksch kahdeem gaddeem atpakkat eelsch Narwas effoht mahzijees wissadus skunstigus ugguns darbus istaisiht, — un wiina beedris Andrefen arridsan wissu pehdigi apleezinaja, ka "lai gan tas wels scho par nakti warren mohzohst par to, ka winsch sawu swehreschanu pahrkahpis un sawu beedri pee teefas isdewis, — un lai gan scho aisween flubbinajohst us melleem; tomehr winsch gribboht pateefibai to gohdu doht un sawu dwehveli isglahbt. — Lai runnajohst Frank, ko gribboht, tomehr winsch effoht un paleekoht wainigs."

Us scho sawu pehdigu leezibu winsch palikke, ir tad, kad to jar us nahwi pasuddinaja un us sohdu weetu iswaddija. — Winnu papreeksch pa diwi lah-gahm ar deggoshahm dselses stangahm pee dsihwas meefas kneebe, tad winnam galwu tikke nozirsta, ta nomirruscha meefa eelsch tschetreem gabbalgem dallita un tee gabbali pee teem tschetreem leelzetteem us augsteem stabbeem pakahrti. Za galwa palikke tur pat us sohdu weetas pee karratawahm.

Kad nu wissas leezibas flaidri parahdija, ka Frank tas ihstens eefahzeis un usflubbinatajs us ugguns peelikfchanu, — un tomehr pats wehl ne ka ne grib-

beja par wainigu fewi nsticht un sawu grehku isfuhdseht; tad to nehme un tikke us mohku benki. — Tshs pirmas fahres winsch pahzeete, aisween fazzidams, ka ne effoht wainigs pee ta ugguns-grehka. — Bet kad nu wehl aschaki winnu peerahwe un stipraki winnu stapija, tad wairs ne spehje turretees, bet flaidri apleezinaja, ka winsch ne ween to Sweedru kohpmanni Andresen, bet wehl diwi Pohlus un weenu Wahzeeti sawâ grehka darbâ eemihlis, un tohs tâpatt zaur swehreschanu peespeedis, lai winnam palihdsoht pee pilssehta pohstifchanas. — Schohs trihs nei winsch pats wairs ne bij redsejis, nei arri tohs warreja atrast. Warr buht, ka tee jau pee pascha ugguns-grehka leesch ugguns leesmahn sawu pelnitu maksu atradduschi.

Bet kas tad nu winnu us tahdu negantu darbu speedis? — Laikam tas eenaidis, kas bija starp Sweedru Fehninam un Kreewu semmes waldineekam. Winsch zerreja leelu sawu un gohdu, ir baggatu maksu pee Kreewu waldineeka nopelnitees, kad schin palihdsehs eenaidneeka Fehnina waltibu nopohsticht, — tapeh; to darrija. — Un taf Kreewu waldineeks ne winnu bij derrejis us tahdu blehdibu, nedf arri par winna darbu ko sinnajis, — bet pats no sawa besdeewiga prahta flubbinahs, bij eedohmajees, ka ta buhschoht winnam patihkama leeta. — Tapeh; arri teefas preekschâ ne drihsteja ne ko minneht par teem wahrdeem, ar ko sawu beedri Andresen bija peemihlis, bet ja zeesch bija, ko ta teefa pah; winna darbu nospreede.

Dann; 10tâ Juhli deenâ pah; winnu tikke nospreests:

"Winnu buhs iswest us karratawas kalnu, tur pee to ihpafch us to istaifitu stabbu ar dselsu schlehdehm peeseet, tad ar deggofschahm dselses stangahm diwi reises pee kruhts un diwi reises pee elfoneem (pee rohkahm) kneebt, un winnu ar masu ugguni ite lehnam dsihwu fadedsinahs, bet ar tahdu padohmu, ka winna meefas par muhschigu beedinaschanu pee stabba paliktu."

Schis spreedums tikke peepildihes tai 14tâ Juhli deenâ 1677tâ gaddâ, us tshs paschas weetae, fur wehl taggad tas afmins stabs stahw, ko muhsu bilde juns rahda.

Warr buht, ka peh; laika to pirmu semmaku stabbu angstaku ismuhreja ittin fâ laikam par paleekantu peeminneschanu. — Dee ehrlschki jeb starri, kas no tshs lohdes paschâ wiregallâ iseet, sifime us tahm breesnigahm ugguns leesmahn. Bet kad drufzin semmaki azzis nolaidiseet, tad atraddiseet wehl tahdus wahrdus, Wah; wallodâ afminds eezirstus:

"1677tâ gaddâ 14tâ Juhli weens dedsinatajs, Gabriel Frank no Zwikkawas, kas eefahzejs bija no ta leela ugguns-grehka, kas 21mâ un 22trâ Majjâ to pilsfatu diwejâs weetâs pah; raki, ne fâ pah; to puffi ar diwi basnigahm un floblahm nopohstijis, scheitan ar deggofschahm stangahm kneebts un dsihws ar masu ugguni fadedsinahs."

(Schai lappai wehl irr peeliftums.)

Wrihw drifkeht. No juhrmallas-gubernementu angstâs waldifchanas pusses:

Dr. C. E. Napierfky.